

Tekst: Luc. 17,11-19

Lezen: idem

Zingen: Ps. 66,5.7

Ld. 71,1.2 (*na de schriftlezing; melodie Ps. 86*)

Ld. 71,3 (*na de preek; melodie Ps. 86*)

Gz.161 (*geloofsbelijdenis*)

Ps. 36,2

(1) Toen ik bezig was met dit verhaal, over die 10 melaatsen, moest ik denken aan een gebeurtenis die ik jaren geleden meegemaakt hebt. Het was in één van mijn vorige gemeentes. In de buurt was een centrum voor asielzoekers. En verschillende mensen in de gemeente waren actief in het helpen van die mensen, zodat we regelmatig gasten in de kerk hadden vanuit dat asielzoekerscentrum. Wel een aparte ervaring; om allerlei verschillende mensen bij elkaar te hebben in één kerkdienst: Afrikanen, Serviërs, Irakezen. Ze kwamen echt overal vandaan.

Sommigen kwamen alleen maar uit nieuwsgierigheid. Want op het centrum zaten ze zich vaak alleen maar te vervelen. Op zich prima. Ik hoop dan altijd maar dat er op zo'n zondag iets gebeurt, dat hen raakt. Maar er waren ook gasten, die dat van huis uit ook gewend waren: om naar de kerk te gaan. Heel wat van die mensen zijn regelmatig in de kerk geweest en ze hebben ook het avondmaal meegevierd.

Nou, één van die keren dat we het avondmaal gevierd hadden, komt er iemand naar me toe. Iemand van dat centrum. Hij vertelt een stuk van zijn verhaal: een heleboel ellende. Maar wat had hij nou het ergste gevonden? Dat hij een hele poos niet naar de kerk had gekund en dat hij een paar jaar lang het avondmaal had moeten missen. En nu, nu hij net weer het avondmaal gevierd had, voor het eerst na jaren, kwam hij naar me toe met een vraag. En hij

deed het in het Engels; ik doe het nu maar even in het Nederlands; hij vroeg: “Zou je samen met me willen bidden? Om de HEER te danken? Want ik vind het zo geweldig wat ik vandaag meegemaakt heb!”

Natuurlijk heb ik dat gedaan. En dat was geweldig. Om op dat moment met elkaar te danken. En ik vind dat nog steeds heel bijzonder. Ook als ik er nu weer op terug kijk. En weet je, wat me op dat moment eigenlijk vooral trof? Dat iemand zo blij is met dingen die wij vaak heel gewoon vinden. En dat kon je ook merken. Want alle andere mensen stonden gezellig met elkaar in de hal of buiten op het kerkplein. Een beetje te kletsen. Even ontspannen, want de kerkdienst was voorbij. En wie dacht er nog aan het geweldige dat er in de dienst gebeurd was? Dat we samen waren met de HEER? En dat hij onze handen vol stopte?

Goed, dat is misschien wat té negatief. Maar het verschil was opvallend. Wij zijn zo ontzettend rijk. In allerlei opzichten. Geestelijk *en* materieel. We zijn zo rijk, dat we vaak niet eens meer beseffen hoe bijzonder het is. Laat staan dat we heel bewust naar God kijken en hem daarvoor te danken.

Nou heb ik al een paar keer gehad over danken. (2) Want als ik dat verhaal lees over die tien melaatse mensen, dan is dat het woord dat eruit springt. Zowel positief als negatief. Positief bij die ene man die bij Jezus terug komt en die zijn dankbaarheid onder woorden brengt. Negatief bij die 9 anderen, die helemaal niks meer van zich laten horen.

Het is wel een wonderlijke groep mensen trouwens. En dan niet omdat ze allemaal dezelfde ziekte hebben, maar vanwege hun achtergrond. (3) Joden en Samaritanen, die met elkaar optrekken, dat was in die tijd ondenkbaar. Dat was water en vuur. Over en weer. Ongeveer in dezelfde sfeer als tegenwoordig Joden en Palestijnen. Een kloof die niet te overbruggen lijkt. Soms heb je dat tussen mensen, om wat voor reden dan ook. Omdat mensen bij verschillende volken horen, of omdat ooit een keer iets gebeurd is, van ruzie of zo.

Het gaat in deze groep dus om mensen die elkaar in normale omstandigheden geen blik waardig zouden keuren. En toch trekken ze nu met elkaar op. Want ondanks alle verschillen, hebben ze iets dat hen samenbindt: hun ziekte, hun melaatsheid. En ik stel me zo voor dat die verbondenheid juist bij hen nog sterker is geworden, doordat melaatse mensen buiten de gemeenschap gesloten werden. Het is niet alleen dezelfde ziekte die ze allemaal hebben, het is ook dat ze buiten de samenleving gezet zijn. Niet eens aan de rand, maar *over* de rand.

Als ik probeer om me voor te stellen hoe die mensen met elkaar opgetrokken zijn, dan is dat vooral wat me opvalt: alle ‘gewone’ verschillen, die op andere momenten heel belangrijk zouden zijn, die vallen weg. Eigenlijk zou je datzelfde wereldwijd moeten hebben. Ga maar na: er zijn allerlei verschillen. En er zijn allerlei redenen te bedenken waarom anderen minder zijn en waarom jij beter bent. Dan kan een andere huidskleur zijn of een andere godsdienst of een ruzie in het verleden of wat dan ook. Maar eigenlijk zijn we op zulke momenten ongelooflijk dwaas bezig. En dan vooral omdat we op één punt allemaal hetzelfde zijn: we delen allemaal in dezelfde ellende. Net als die tien mensen in het bijbelverhaal. We leven allemaal in de ellende van een wereld die kapot gaat aan zichzelf: een wereld die op weg is naar de ondergang. Als je beseft dat we met zijn allen dáárin zitten, wat zijn we dan toch vaak kleinzielig bezig. Met onszelf en met andere mensen.

Eigenlijk is er maar één ding belangrijk: dat we tegen onszelf en tegen elkaar en tegen andere mensen; dat we zeggen: “Kom op, laten we naar Jezus toe gaan!” Want hij is de enige die je leven *echt* kan veranderen.

Die tien melaatse mensen hebben dat gemerkt. Alleen, dan heb je meteen wéér iets vreemds in het verhaal. (4) Lees maar eens wat Jezus zegt. Het lijkt wel, alsof hij een stap overslaat. Je zou verwachten dat hij iets zou gaan zeggen over genezing of zo. Misschien zelfs dat hij hun de handen oplegt. Zoiets. Net als in andere verhalen. Maar op dit moment doet Jezus het

anders. Hij zegt: “Ga jezelf laten zien aan de priesters.” Ja, wacht even. Ga je laten zien aan de priesters? Dat is iets voor mensen die *genezen* zijn van melaatsheid. *Die* moeten naar de tempel toe en als de priesters dan kunnen vaststellen dat de ziekte inderdaad verdwenen is, nou, dan kunnen ze weer gewoon meedoen tussen de andere mensen.

Een vreemde opdracht. Maar wel met een diepere laag. Want deze opdracht is meteen ook een test. Een test voor hun geloof. Ze hebben Jezus ‘meester’ genoemd en ze hebben een beroep gedaan op zijn macht. Maar geloven ze ook *echt* dat hij hun kan genezen? Of hebben ze alleen maar zoiets van ‘nou ja, je kunt het altijd proberen’? Soms hebben mensen dat, hè? Als bij de ene dokter niet lukt, ga je naar de andere. Of je gaat naar een wondergenezer. En hopelijk lukt het dan ergens een keer...

Mensen kunnen dat ook hebben als het gaat om God: ik weet niet of het helpt om te bidden, maar ik probeer het gewoon. En hoe dan ook, dat is een houding die de HEER niet wil. Hij wil dat je echt op hem vertrouwt. De schrijver van Hebreeën zegt het op deze manier, in Heb. 11: “Zonder geloof is het onmogelijk om God vreugde te geven. Als je hem wil naderen moet je geloven dat hij bestaat en dan moet je erop vertrouwen dat hij je nooit met lege handen zal laten staan, als je naar hem toe komt.” (Heb. 11,6).

Dat is op dit moment de vraag die naar deze melaatse mensen toe komt. Hebben ze echt vertrouwen in Jezus? In zijn macht en in zijn liefde? En gaan ze dus doen wat hij zegt? Of hebben ze de houding van ‘eerst zien, dan geloven’?

Ik zou me kunnen voorstellen, dat ze op dit moment teleurgesteld weg zouden lopen. Vanuit het idee: ‘Ja, hallo, wat moeten we daar nou mee? De priesters in de tempel zullen ons aan zien komen...’ (5)

Dat zou ik me voor kunnen stellen, want dat is namelijk de reactie van een heleboel mensen. Nog steeds. De bijbel staat vol met beloften van God. Dat hij je zonden wil vergeven,

dat hij elke dag voor je wil zorgen, dat je van hem eeuwig leven krijgt; een leven dat gevuld is met het geluk en de liefde die je krijgt door Jezus. En je hoeft maar één ding te doen om het te krijgen en om die beloften werkelijkheid te laten worden: op weg gaan. Op weg gaan naar het koninkrijk van God. En dan, onderweg, mag je erop vertrouwen dat God zijn beloften werkelijkheid zal laten worden. Op wat voor manier dan ook. En op welk moment dan ook. Misschien pas op het allerlaatste moment, op de jongste dag, als je al op de drempel van het heiligdom staat. Maar hoe dan ook: vertrouwen dat de HEER zijn beloften werkelijkheid zal maken.

En dat is nou precies wat een heleboel mensen niet willen. En misschien heb je zelf ook wel iets van die houding: eerst zien, dan geloven. Ik wil eerst zien dat de wereld verandert en dat het beter wordt. Anders kan ik niet in God geloven. Want ik kan niet geloven in een God, die al die ellende gewoon maar laat gebeuren. Een wereld van oorlog en honger en allerlei natuurrampen. Of je komt het tegen in je leven. Dat kan ook. En dan komt het dus nog veel dichterbij: hoe kan het dat ik zulke erge dingen moet meemaken? Hoe kan het dat er zoveel in mijn leven wordt afgebroken? En dat de dingen zo anders gaan dan dat ik graag zou willen? Waarom? En waar is God dan?

Wat dat betreft is dit verhaal een aansporing. Voor ons. Om diezelfde houding te hebben als die tien melaatse mannen. Niet protesteren. En al helemaal niet teruggaan naar de plek waar je vandaan kwam. Want dat lost niks op. Gewoon gaan! Op weg gaan naar het heiligdom, het koninkrijk van God. En je zult tot de ontdekking komen dat God je leven geneest. Want dat is de liefde en de kracht van Jezus: als hij iets zegt en als hij iets belooft, dan maakt hij het ook waar! Daar mag je gewoon op rekenen. En dan kan het best wezen dat het op een andere manier gebeurt, of dat het op een ander moment gebeurt dan je graag zou willen, maar het gebeurt wel! Je mag op hem rekenen!

Deze 10 melaatse mensen hebben dus alle 10 vertrouwen in Jezus. Ik wil dat graag even duidelijk neerzetten. Want meestal worden 9 van de 10 slecht afgeschilderd. (6) En dat snap ik wel, want dat komt natuurlijk door de manier waarop het verhaal verder gaat. Want als een stukje van een schilderij heel helder is, dan valt het natuurlijk des te meer op als de rest van het schilderij niet zo helder is.

Maar (en daar gaat het nou even om); maar dat betekent niet dat 9 van die 10 mensen alleen maar negatief afgeschilderd moeten worden. Want zo zit dit verhaal niet in elkaar. En zo zit het leven ook niet in elkaar. Het leven is niet alleen maar zwart of wit. Ook mensen zijn niet alleen maar zwart of wit. Er zitten nog allerlei soorten grijs tussen. Ook het geloof van mensen is niet alleen maar goed of fout.

Zo doen we soms wel: alsof er maar twee kleuren zijn: zwart en wit. En dan bedoel ik niet alleen dit verhaal. Want dan was het misschien nog niet zo'n probleem. Maar zo gaan we vaak ook met elkaar om. Als ik negatieve ervaringen met iemand heb, dan heb ik heel snel de neiging om zo iemand helemaal af te schrijven. Alsof er over die persoon helemaal niks anders meer te zeggen is. En dat is natuurlijk niet zo. Al was het alleen al, omdat die ander ook gemaakt is naar het beeld van God. En dus eindeloos de moeite waard. Of als je slechte ervaringen hebben met een kerk of met een gemeente. Wat doe je dan? Terugtrekken? Weglopen? Andere kerk zoeken? Dat kan natuurlijk. Maar is het allemaal wel zo zwart, als je denkt? En is het andere wel zo wit als je denkt? Nuanceren is een kunst. En nuanceren vanuit het geloof misschien nog wel meer...

Moet je dan maar stil zijn over negatieve ervaringen? En moet je dan je teleurstelling gewoon maar wegstoppen? Nee, natuurlijk niet. Dat doet Jezus ook niet. Als er maar één van de 10 terugkomt, is de teleurstelling van Jezus heel duidelijk te horen. Wat was het fijn geweest, als de andere 9 ook gekomen waren. (7)

En dat gaat dan vooral om wat er gebeurt, als die ene man terug komt. Hoeveel tijd daartussen heeft gezeten, weten we niet. Sommige uitleggers zeggen dat er wel een paar weken tussen gezeten heeft, voordat die man bij Jezus terug komt. Dat kan. Dat hij eerst naar de tempel is gegaan en dat hij daarna de ceremonie voor de reiniging afgemaakt heeft. Dat duurt met elkaar een paar week. En het zou heel goed kunnen dat hij pas *daarna* weer bij Jezus terugkomt. Ik ga daar nu niet verder op in. Ik noem het alleen even als één van de mogelijkheden.

Hoeveel tijd ertussen zit, is niet zo belangrijk, denk ik. Maar kijk eens wat er gebeurt, op het moment dat hij er weer *is*. Wat zou je dan verwachten? Nou, waarschijnlijk dat hij Jezus gaat bedanken. Ja toch? Maar als je het gaat lezen, staat het er veel sterker. Hij looft God met luide stem. Dat is één. En hij valt neer aan de voeten van Jezus. Dat is twee. En daaraan merk je heel duidelijk dat Jezus voor hem niet zomaar een of wonderdoener is met bijzondere krachten. In het optreden van Jezus en in de persoon van Jezus ziet hij God zelf aan het werk!

Dat is het bijzondere wat deze man ontdekt heeft: als Jezus in je leven binnenkomt, dan komt *God* in je leven binnen. En daarom gebeuren er van die geweldige dingen. En daarom heb je inderdaad ook alle reden om God te prijzen, om Jezus te prijzen. En om hem te danken. Danken voor alles wat hij doet en voor alles wat hij geeft: zijn zorg, zijn liefde, zijn nabijheid. In alles. Elke dag. In alle dingen die je krijgt. Ook weer in het afgelopen seizoen. Eten, drinken, kleren, geld, spullen, gezondheid, en noem maar op. En vooral: noem het maar op voor jezelf – de dingen die je in je eigen leven tegenkomt. Want dat stimuleert ook: als je het opnoemt en je noemt de dingen bij hun naam, dan komt het nog veel directer naar je toe: wat je allemaal van God gekregen hebt; dankzij Jezus.

Want als je toch ergens mag verwachten, dat mensen God willen danken en prijzen, dan is het

toch wel in de kerk. (8) Ja, maar de vraag is natuurlijk, of je het ook echt *doet*. In dit verhaal is het pijnlijk dat juist een *Samaritaan* terugkomt om de Heer te prijzen. De anderen – en in het verhaal kun je merken dat de anderen Joden waren; die kwamen niet terug. Wij zouden zeggen: juist de kerkmensen bleven weg. Alleen die ene asielzoeker kwam terug.

Ik ga daar nou niet meer een heel verhaal van maken. Maar je ziet dat in het evangelie elke keer terug komen: dat het omgekeerd is. De mensen die je niet verwacht, die komen: tollenaars, hoeren, een Romeinse hoofdman. En de mensen die je wel verwacht, die schitteren door afwezigheid. Of in elk geval, ze houden Jezus op een afstand: de Farizeeën en andere nette kerkmensen in Israël.

Als ik dat tot me door laat dringen, dan vind ik het wel heel dichtbij komen. Want dan krijg *ik* dus te maken met de vraag, hoe *ik* het doe. En hoe *wij* het doen, als kerkmensen in *Veenendaal*. We hebben alle reden om ons leven vol te laten zijn van lofprijzing en van dankbaarheid. En het is dus belangrijk om daar iets mee te *doen*. Dat het ook steeds meer de *werkelijkheid* wordt. In *ons* leven. Amen.